

Suplement Especial

Extracte del llibre "El Món actual i el Nostre País" (Premi Josep Yxart, 1961) de J o s e p M. C o r r e d o r . Editorial Selecta, Volum 330, Barcelona).

Amb permís especial de l'autor.

Convindria que tots els catalans conscients del que succeeix en el nostre dies, preocupats pel futur de la seva terra i per la necessitat de restablir una convivència civilitzada, s'esforcessin per reconèixer que, ja el 1936, les estructures econòmiques de Catalunya eren suficientment desenrotllades per a no justificar - ni tan sols explicar - que la gent hagués de matar-se, hagués d'entreddevorar-se perquè tenia opinions diferents sobre l'organització, política del país. El mal ja és fet, i és impossible d'esborrar una terrible tragèdia que entrebancarà i destorbarà la convivència normalitzada durant molt de temps ; però almenys, caldria no entossudir-se morbosament en els records de vint-i-cinc anys endarrera i arribar a una coincidència de criteris respecte al fet que una guerra civil és un contrasentit monstruós en una col·lectivitat que assolix un cert grau de desplegament. Precisament, com veurem més endavant, una de les característiques de la "societat industrial" és la pèrdua d'intensitat dels conflictes ideològics.

La primera cosa que es necessita per a l'establiment d'una federació, és que hi hagi uns Estats que gaudeixin de la sobirania i disposats a federar-se, per a cedir - tot el contrari de reclamar ! - algunes atribucions de la sobirania a un organisme representatiu que s'encarrega de les principals funcions estatals. Com ho indicava Valentí Almirall, quan l'Estat central "delega" determinades funcions a institucions regionals o provincials, pot haver-hi descentfalització, autonomia, etc., però de cap manera, federalisme.

Indiquem que el Plà Marshall significà per a Espanya una oportunitat - desaprovechada - d'emprendre una renovació econòmica com no se n'havia presentat cap de semblant en cinc cinquanta anys, és a dir, des que començà la primera revolució industrial. Les divises vingudes con un manà, no sols haurien permès de millorar la infraestructura i modernitzar l'utillatge, sinó també que el país intervingués i participés directament en els nous organismes internacionals, la qual cosa hauria tingut repercussions importantíssimes en totes les activitats econòmiques, en el nivell de vida, en les relacions socials i en la mateixa mentalitat de la gent.

El MERCAT COMU, concretat en el Tractat de Roma, persegueix la finalitat que en el termini de dotze anys, desapareguin els contingents i les barreres duaneres entre els països associats i que hi puguin circular lliurement les mercaderies, les inversions i la mà d'obra.

Març 1962. Ja fa algunes setmanes que Espanya ha demanat oficialment la seva associació al Mercat Comú. Observem, en primer lloc, que associació no és el mateix que integració, i d'altra banda, que la comunitat europea, la veritable comunitat, encara es troba en una fase preparatòria; fins que es creïn les institucions polítiques, de base democràtica, que actualment s'elaboren, no es podran apreciar degudament les característiques de la nova organització supranacional. Parlant-ne, un corresponal estranger, des de Madrid, escrivia: "Les grans reformes que són indispensables - reforma bancària, fiscal, agrària, industrial, i social - no podran ésser realitzades sense vèncer grups de pressió molt forts. La tasca és d'una envergadura gegantina, puix que suposa no res menys que la transformació de tota l'estructura econòmica espanyola, i, especialment la de l'agricultura, que resulta ésser difícil i costosa".

Espanya s'hauria de preparar per a ingressar al Mercat Comú i els catalans haurien d'ésser els peoners d'aquesta evolució. No es tracta d'un ajut escalonat en quatre o cinc anys, sinó d'una organització pluriestatal que anirà consolidant-se i d'una duració il·limitada, si no és que sobrevingui un cataclisme planetari.

Si es produís aquesta interferència europea, les estructures econòmiques, polítiques, socials, culturals, etc., de la Península Ibèrica, anirien modificant-se i la zona catalana és la que se'n trobaria més beneficiada, ja que és la que té més punts de contacte amb els països de la C.E.E. Tal com hem dit anteriorment l'autonomisme no és cap solució, per a una zona minoritària quan les estructures fonamentals del conjunt de què forma part no responen a un cert nivell històric. El que cal és esbatar els horitzons i procurar que l'ordenació de la vida col·lectiva - la funció política, en darrer terme - estigui determinada i condicionada per factors menys esquifits, més amplis, més modernitzats, més adaptats a les exigències de l'època.

Pensem en el cas de la indústria catalana. Ningú no ignora que la nostra zona és la més industrialitzada de la Península, i ja hem indicat les conseqüències que aquesta falta de sincronització econòmica tenia en el pla polític i social. No ens enyanyem, però. L'industrial - o el comerciant - català ha estat un home de competència professional i de gran laboriositat, però d'horitzons limitats. Ha pensat gairebé exclusivament en el mercat espanyol i a assegurar-lo per la protecció duanera. No ha tingut l'empenta i l'ambició de crear una indústria de cara a l'exportació, competitiva en els mercats internacionals. I quan, ja abans de la segona guerra mundial, començava a accentuar-se la tendència a la concentració, ell seguia encastellat en el "negoci" familiar. És evident el contrast en aquesta segona meitat del Segle XX entre aquest home del "negoci familiar" i el tipus d'"home d'empresa" o "manager".

El que ha succeït en les activitats bancàries, per exemple, ha estat lamentable i, per altra part, inevitable. Ha desaparegut aquella pul·lulació de petits bancs provincians, absorbits per la gran concentració i ara es dóna el cas paradoxal que la zona més industrialitzada, no disposa de cap establiment bancari important, tot i que és quan fóra més necessari per a fomentar les activitats econòmiques. Set principals bancs espanyols realitzen el 70 per 100 del total de les operacions bancàries; com ja és sabut, cap d'aquests bancs no és de direcció catalana.

Després de la segona guerra mundial, aquesta situació ha empitjorat. Vint anys d'inflació i de maniobres de novel·la "picaresca" per fabricar i vendre de la manera que sigui, han creat una mentalitat "sui generis", que no té res a veure amb la de l'industrial o el comerciant de tipus europeu. El nostre país ha quedat pràcticament al marge de la segona revolució industrial i amb prou feines si s'hi ha manifestat la revolució dels "managers". Per regla general - diem regla general - l'"home de negocis" de casa nostra és refractari a la política de salaris alts per tal d'estimular el consum, a la recerca constant d'una millor productivitat, a la indispensable concentració industrial, a la prospecció meticulosa i continuada dels mercats, a considerar la seguretat social com a una reforma justa des del punt de vista humà i extraordinàriament beneficiosa des del punt de vista econòmic - mentre estigui degudament administrada i pugui ésser fiscalitzada per l'opinió pública - a acceptar una fiscalitat elevada com un imperatiu de l'època. Individualistes acèrrims, molts dels nostres homes de negocis desconfien de tot i de tothom, no tenen confiança més que en le propi treball o en l'habilitat de la seva "mà esquerra", ignoren - i volen ignorar - la transformació radical que s'opera més enllà de les seves fronteres i, pitjor encara, quan han pogut enriquir-se - per procediments legals o il·legals, tant se val - adopten una actitud d'orgull i de suficiència que contrasta amb la senxillesa que cada dia va esdevenint més la tònica general. Com que al voltant seu no veuen altres valors dignes de respecte o d'admiració, com pateixen els "infeliços" que no han aconseguit enfilarse enmig de la jungla i són una classe d'homes a que "ningú no ha d'explicar res". Mal informats i mal preparats, en realitat són un anacronisme en relació a la societat industrial dels nostres dies, tant la de tipus soviètic com la del "tipus occidental"; un anacronisme que es volatilitzaria ràpidament si no s'aprofitava de certes circumstàncies excepcionals. Si els "senyors" de casa nostre consideren - per no esmentar més que un exemple - que l'impost sobre la renda ha d'ésser una simple enganyifa, val molt errats d'osques. Els contribuents dels Estats Units - que no són precisament filocomunistes - s'escriurien de la inconsciència de molt homes de negocis espanyols davant dels problemes del fisc.

Abans de prendre la decisió oficial d'entrar al Mercat Comú, caldria una llarga preparació "psicològica" a fi que canviés la mentalitat de nombrosos industrials i comerciants, que aquests es documentessin sobre les condicions i el funcionament de l'economia europea, que adquirissin el sentit competitiu, el sentit social, el sentit de concentració i l'organització. Caldrien crèdits exteriors per a renovar la maquinària i tot l'utilatge.

Els temorencs han de reflexionar en les conseqüències que el fet de quedar al marge del Mercat Comú tindria per a la Península Ibèrica d'aquí uns quants anys, quan els països associats apliquin plenament l'aran-

zel comú a llurs intercanvis exteriors. Seria condemnar a la Península Ibèrica a ésser una muna d'excrecència d'Europa, no sols des del punt de vista econòmic, sinó també polític i d'altres ordres.

Quan parlem de la generalització del benestar material no ens referim a la Península Ibèrica, ni tan sols a Catalunya. Ben lluny n'estan encara ! Seria una ignomínia atribuir un nivell de vida elevat a moltes persones que han de fer fos jornals cada dia pee a poder anar tirant. Però aquest fenomen de les milleres materials acompanyades de la vulgarització espiritual i de la perversió de gustos, ja és perceptible als Estats Units, a Anglaterra, a França, a Suïssa, etc.,

Insistim en què no és possible tornar enrera, que el desenrotllament econòmic és un "imperatiu categòric" de la nostra època. "L'endemà de guerra es dirà Victòria de la Vida Senzilla", escrivia el Xènius, ja el 1917, mal profeta en aquesta con en tants d'altres pronòstics. Dissortadament la vida senzilla només pot ésser una fal.lera individual, però no una aspiració col.lectiva i menys encara una realitat col.lectiva. Induatrialització, producció, productivitat.....d'un extrem a l'altre de la terra, el clamor és el mateix.

Cal una organització supranacional perquè es puguin aplicar les constants innovacions tècniques d'aquesta segona meitat del Segle XX - pensem en l'automatització - perquè la producció i el consum augmentin en les proporcions que permet l'evolució de la societat industrial, perquè sigui mes justa la distribució de la riquesa produïda. No es tracta de fer una crida ingènua a la bona voluntat de tothom, de demanar a tothom que obli di els seus sentiments i els seus ressentiments a fi de combregar en una mena d'"apoteosir de la fraternitat". Fer confiança al jovent i procurar orientar-lo, sense pretensions i sense aires doctrinals ; els joves senten la necessitat de donar-se a "alguna cosa més gran que un mateix" i en aquesta època molts d'ells se senten desamparats.

Moltes ideologies han perdut força vital i per ara no han estat substituïdes. A un jove català hem d'aconsellar-li - primer i suprem consell - que sigui lleial a la seva llengua, a una llengua mil.lenària que és el màxim exponent de l'esperit de la seva terra. I que compregui que la salvaguardia d'aquesta llengua requereix les garanties estatals. Hem d'aconsellar-li també que, si se sent escèptic davant de velles cantarelles, perquè no les troba addients a l'existència actual, recerqui amb sinceritat un sentit col.lectiu del destí ; si esbatana els horitzons, veurà que avui dia el sentit col.lectiu té ramificacions mundials i que en el, punt de partida es troba una concepció de la vida i de l'home.

I a aquest jove inquiet, que s'interroga sobre el matinal dels antics vedes : " Hi ha moltes albaades que no han brillat encara. Varunna, feu que les vegem algun dia ! " . -

F i .